

Universitatea
Transilvania
din Brașov

TEZĂ DE ABILITARE

REZUMAT

Titlu: Encoding Reality into Fiction / Decoding Fiction as Reality: Representation, Adaptation and Translation of Cultural and Political Artefacts (Codificarea realității în ficțiune/decodarea ficțiunii ca realitate: Reprezentarea, adaptarea și traducerea artefactelor culturale și politice)

Domeniul: Filologie

Autor: Lect. Dr. Oana-Celia Gheorghiu
Universitatea “Dunărea de Jos” din Galați

Brașov 2022

REZUMAT

Cei șase ani care s-au scurs de obținerea titlului de Doctor în Filologie pot părea o perioadă destul de scurtă pentru ca un cercetător să se poată considera suficient de experimentat încât să îndrume alți cercetători, cu mai puțină experiență, pe același drum. Totuși, pentru că există o primă dată pentru oricine, și pentru că realizările mele științifice în toți acești ani au fost substanțiale și recunoscute la nivel internațional, această teză de abilitare reprezintă o continuare naturală și încoronare a eforturilor mele de cercetare de până acum. Mai mult, având în vedere faptul că am beneficiat de oportunitatea rară și extrem de importantă de a fi fost îndrumată de un coordonator extraordinar, un adevărat model profesional pentru mine, cu care am dezvoltat, între timp, o colaborare constantă și susținută, era absolut firesc să-i urmez calea, în încercarea de a deveni pentru alții ceea ce reprezintă ea pentru mine.

Dacă ar fi să identific cuvintele-cheie care îmi definesc activitatea științifică, m-aș opri la *reprezentări (culturale)*, *adaptări (cinematografice)* și *traducere literară și multimodală*. Datorită diferiților factori externi care mi-au influențat cariera, dar și firii mele înclinate spre cercetare, lista s-a extins, sub acești termeni-umbrelă, în diverse direcții care constituie eșafodajul structural al acestei teze de abilitare. Această specializare interdisciplinară în mai multe arii ale științelor umaniste, care pornește de la teorie și critică literară și ajunge la analiza critică a discursului, de la studiile de film la adaptările de tip palimpsest, de la text la context – toate acestea, completate de direcții de analiză în teoria și practica traducerii de proză literară, dramaturgie și film, poate fi exploatată în tot atâtea modalități de susținere a unor eforturi științifice noi și inovatoare. Acesta este și motivul pentru care, având în considerare componentele obligatorii ale unei teze de abilitare, această teză, intitulată *Codificarea realității în ficțiune/ Decodificarea ficțiunii ca realitate: Reprezentarea, adaptarea și traducerea artefactelor politice și culturale contemporane*, este structurată după cum urmează:

PARTEA I – REALIZĂRI ȘTIINȚIFICE ȘI PROFESIONALE

A. 11 SEPTEMBRIE ȘI CONSECINȚELE SALE CULTURALE

Prima parte expune cele mai importante rezultate ale tezei de doctorat intitulate *Literatură, politică și mass-media. Reprezentări anglo-americele ale atentatelor de la 11 septembrie*, elaborată sub îndrumarea doamnei prof. Michaela Praisler și susținută la Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați pe data de 8 iulie 2016. Teza a fost unanim apreciată de către membrii comisiei de susținere cu calificativul Excelent. În procesul de transformare din teză de doctorat în carte publicabilă, lucrarea a trecut și printr-o evaluare de tip peer-review,

asumată de către cunoscutul profesor și cercetător literar american Joseph Conte, autor al volumelor *Transnational Politics in the Post-9/11 Novel* (Routledge 2020) și *Design and Debris: A Chaotics of Postmodern American Fiction* (Alabama UP 2002). Ca urmare a sugestiilor acestuia, teza a suferit o serie de modificări și două completări substanțiale cu noi texte literare supuse analizei, ceea ce a dus la publicarea ei în 2018 de către una dintre cele mai prestigioase edituri academice la nivel mondial, Palgrave Macmillan, cu un titlu foarte puțin modificat: *British and American Representations of 9/11. Literature, Politics and the Media*. Cea de-a doua subsecțiune a prezentei lucrări detaliază aceste completări și diferențe. O altă subsecțiune se concentrează asupra articolelor și capitolelor de carte bazate pe alte cercetări ale reprezentărilor *Celuilalt*, fie ca terorist, fie ca refugiat sau emigrant în ficțiunea post-11 septembrie.¹

B. POLITICĂ ȘI CULTURĂ/ FEMINISM ȘI POLITICI CULTURALE

B.1. Politică, istorie contemporană și ficțiune

Ca urmare a interesului constant față de reprezentarea politicului, și în scopul demonstrării prezenței literaturii și a altor artefacte culturale, cum ar fi filmul, printre aparatele ideologice capabile să influențeze cel puțin mentalitatea audiențelor lor, dacă nu și evenimentele în sine, am coordonat și editat o serie de eseuri critice referitoare la fenomenul migrației, dar și la alte chestiuni relevante și de actualitate în secolul XXI, așa cum apar acestea reprezentate în ficțiunea contemporană. Volumul, intitulat *Shifting Twenty-First-Century Discourses, Borders and Identities*, a fost publicat în 2020 la editura Cambridge Scholars din Marea Britanie. Prezenta subsecțiune rezumă pe scurt capitolele incluse și se concentrează pe contribuția mea, realizată în coautorat cu Michaela Praisler, despre reprezentările literare și filmice ale Brexit-ului. Această carte mi-a adus propunerea de a deveni membru al comitetului științific al editurii, precum și un nou contract pentru un alt volum colectiv.

Pornind de la aceeași preocupare pentru politică, dar și ca urmare a unui interes crescând față de studiul memoriei, considerat obligatoriu ca nu cumva să ne uităm trecutul nu foarte îndepărtat, în 2019, am organizat împreună cu doamna prof. Michaela Praisler, la acea dată, Decan al Facultății de Litere, și cu domnul prof. Ion Cordoneanu, la acea dată,

---

¹ Lista completă cuprinde următoarele titluri:

- “Extreme Otherness: Representations of 9/11 in Two Anglo-American Writers”. *Journal of Intercultural Inquiry*, vol. 2, issue 1, 2016, University of Sunderland, UK;
- “On the Edge of History: Thomas Pynchon’s Bleeding Edge”. *Perspectivile și Problemele Integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației*, Cahul, R. Moldova. 2017, ISBN 978-9975-88-019-0, pp. 386-391;
- “Dimensiunea alterității în romanele *Fundamentalist fără voie* (2007) și *Exit West* (2017) de Mohsin Hamid”. *Communication Interculturelle et Littérature*, vol. 26, issue 2, 2018, pp. 40-51;
- “As if by Magical Realism: A Refugee Crisis in Fiction”. *Cultural Intertexts* vol. 8/2018, pp. 80-93.
- “Framing Islam in Post-9/11 US. A Literary Account: Yussef El Guindi’s *Back of the Throat* (2006)”. In E. Vlad, A. Ciugureanu, N. Stanca (eds.) *Ideology, Identity, and the US: Crossroads, Freeways, Collisions*. 2019. Berlin: Peter Lang, pp. 47-58.

Decan al Facultății de Istorie, Filosofie și Teologie din cadrul Universității „Dunărea de Jos” din Galați, conferința internațională *Thirty Years since the Fall of Communism: Visual Narratives, Memory and Culture*, care a adunat laolaltă cercetători din China, Statele Unite, Germania, Olanda, Ucraina, Polonia, Turcia, Serbia și România. Contribuțiile care s-au concentrat asupra narațiunilor de tip vizual, mai exact, asupra filmelor artistice și documentare, au fost ulterior editate de către Michaela Praisler și subsemnata, fiind publicate în 2021 de editura Cambridge Scholars sub titlul *The Odyssey of Communism. Visual Narratives, Memory and Culture*. Ca și mai sus, această subsecțiune rezumă conținuturile cărții și legăturile realizate în procesul editării volumului, oferind mai multe detalii cu privire la propria mea contribuție, care analizează contrastiv reprezentări ale așa-numitei Epoci de Aur, în filme produse în perioada comunistă și după 1989.

Aspecte politice contemporane, de această dată, din perspective lingvistice și discursive, au fost abordate într-un articol dedicat dimensiunii pragmatice a sloganurilor folosite în timpul protestelor din 2017 din România, îndreptate împotriva guvernului din acea perioadă – publicat în *Bulletin of Transilvania University of Brașov* în 2018, precum și într-o lucrare bazată pe analiza critică a discursului (CDA) cu privire la apariția partidului de extremă dreapta AUR în România zilelor noastre, realizată împreună cu Alexandru Praisler și prezentată la cea de-a patra ediție a Congresului Internațional DiscourseNet (Budapesta, Ungaria 2021) și propusă pentru publicare în seria *Postdisciplinary Studies in Discourse* (Palgrave Macmillan).

B2. Personalul este politic: ficțiune și film feminine/feministe

La fel de clar orientat spre sfera politică, dar pe direcții mai personale și sociologice, este și interesul meu față de feminism și scriitura feminină, care reprezintă o direcție distinctă a cercetărilor mele, inițiată încă din anii studiilor de licență și masterat și materializată într-un număr semnificativ de contribuții științifice. Prima dintre acestea, publicată la editura Lambert Academic Publishing (Germania), analizează puterea feminină a personajului Lady Macbeth în adaptări filmice ale piesei shakespeareane, utilizând o grilă dublă, psihanalitică și feministă. Un alt volum, publicat de Anchor Academic Publishing (Hamburg, Germania), se intitulează *From 19th-Century Femininity in Literature to 20th-Century Feminism on Film: Discourse Translation and Adaptation*, și se înscrie în sfera criticii literare de factură nou-istoristă, abordând evoluția romanului *Micile domnișoare* de Louisa May Alcott, de la o carte considerată a fi literatură pentru copii și o reprezentare patriarhală a feminității la o „rescriere feministă” de la finalul secolului XX, în adaptarea cinematografică din 1994. Cartea abordează și cele două tipuri de traducere a celor două tipuri de texte, respectiv literară și multimodală. Este important de precizat că acest volum reprezintă și materialul de bază pentru două dintre cursurile predate studenților de la specializarea Limbi moderne aplicate în cadrul Facultății Transfrontaliere a Universității „Dunărea de Jos” din Galați: *Reprezentări culturale în spațiul anglofon* și, respectiv, *Teoria și practica traducerii*.

În ultimii ani, interesele mele feministe s-au concentrat pe interferența dintre istorie, politică și scriitură feminină din opera romancierei canadiene Margaret Atwood, căreia i-am dedicat, până la această dată, patru contribuții științifice, publicate fie ca autor unic, fie, în special, în colaborare cu Michaela Praisler: *The Art and Politics of Rewriting. Margaret Atwood's Historical Notes on The Handmaid's Tale* (Cultural Intertexts 2019), *Rewriting Politics, or the Emerging Fourth Wave of Feminism in Margaret Atwood's The Testaments* (număr special Atwood at 80, ELOPE, Slovenia), *The Handmaid's Tale Visually Re-Told* (prezentată la Conferința Internațională ESSE, Lyon 2021 și publicată în jurnalul Cultural Intertexts 11/2021), și *Re-Imagining The Waste Land. Infertility, Barrenness and Ecocatastrophe in Margaret Atwood's The Handmaid's Tale* (Conferința Internațională RAAS-Fulbright, Constanța, România 2021, propus pentru publicare într-un volum colectiv dedicat conștiinței ecologice în cultura americană contemporană, care va apărea la finalul anului 2022 la editura Palgrave Macmillan, sub coordonarea unui colectiv de la Universitatea Ovidius, Constanța). Un alt aspect, metaficțiunea feminină, își găsește expresia în proiectul colectiv de cercetare Scriitoare și scrierile lor despre scriere, propus în cadrul competiției naționale UEFISCDI (88 de puncte din 100), nefinanțat, dar continuat sub forma unei propuneri (acceptate) pentru organizarea unui seminar, împreună cu Michaela Praisler și Vladislava Gordić Petković (Universitatea Novi Sad, Serbia), în cadrul ediției 2022 a Conferinței Internaționale ESSE (Mainz, Germania).

C. Traducerea literară: creativitate prin invizibilitate

C.1. Activitatea de traducător literar

Această secțiune descrie cele mai importante titluri publicate în traducere, cu accent pe traducerile din Linda Hutcheon, Robert Greene și Christopher Marlowe, în cadrul proiectului profesorului George Volceanov de reactualizare a dramaturgilor renascentiști britanici, precum și cele ale unor romane contemporane cu o componentă istoriografică și/sau metaficțională (John Wray, Sebastian Barry, Craig Cliff, Tom Rob Smith), scriitură feminină, non-ficțiune istorică, politică și academică etc.

C.2. Metatraducerea

Câteva dintre lucrările științifice, capitolele și prezentările în cadrul unor conferințe pe tema studiilor de traducere, dintr-o perspectivă asumat semi-auctorială (a traducătorului ca autor fără idei, recreator de forme) sunt rezumate aici.

D. Recunoașterea națională și internațională

Această secțiune cuprinde activitatea adiacentă cercetării scrise și publicate, respectiv participarea la conferințe în calitate de prezentator al unor lucrări, prezentator invitat în sesiuni plenare, organizator al unor paneluri și secțiuni din cadrul unor conferințe de mare anvergură, organizator al unor conferințe de impact, vorbitor invitat în cadrul unor lansări de carte sau conferențiar invitat în cadrul unor serii de cursuri despre cultura românească

oferite unor studenți din străinătate. A doua subsecțiune rezumă activitatea editorială și aceea de recenzor și evaluator pentru o serie de jurnale, edituri și baze de date internaționale și pentru Consiliul Național al Cercetării Științifice. Ultima subsecțiune se concentrează asupra impactului cercetării, detaliind aspecte legate de prezența în baze de date și biblioteci internaționale, citările cele mai relevante și citând din recenziile cărților mele realizate de către alți cercetători.

E. Activități didactice, coordonare de programe și activități extracurriculare

Această secțiune conține o scurtă descriere a cursurilor care vin în completarea intereselor mele de natură științifică, respectiv Cultură și civilizație engleză și americană, Reprezentări culturale în spațiul anglofon și Teoria și practica traducerii. În continuare, este prezentată pe scurt activitatea mea de creare și coordonare de programe de studii, urmată de câteva exemple de activități extracurriculare desfășurate împreună cu studenții Facultății Transfrontaliere din cadrul Universității „Dunărea de Jos” din Galați.

PARTEA A II-A: PLANUL DE DEZVOLTARE A CARIEREI

F. ÎN OGLINDA VIITORULUI

Conform uzanțelor, această secțiune descrie planuri și publicații de viitor, elaborând, ca într-o oglindă, aceleași aspecte care alcătuiesc nucleul primei părți a tezei. Accentul cade pe cercetarea viitoare, fiind detaliate lucrări științifice deja transmise spre evaluare și publicare, articole încă în lucru și noi direcții. O subsecțiune distinctă se concentrează asupra coordonării de teze de doctorat, propunând o serie de teme și indicând modalități de sprijinire a studenților-doctoranzi.

PARTEA A III-A: BIBLIOGRAFII

G. REFERINȚE (SELECTIV)

H. ANEXE – OPERA OMNIA

Această secțiune cuprinde listele complete ale lucrărilor științifice și ale traducerilor publicate.